

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ט ניסן תשפ"ג | דף היומי בבלי: סוטה יב .
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן קכ"ח עד סעיף ב'.
מוסר: שמירת הלשון - 'ועשית' עד סוף פרק ט"ו.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הפרישות פרק ב פרק ג "והכת השנייה"

**ביקרתי בניו יורק, קבעתי עם יהודי עשיר,
להתרימו למוסדות תורה. נסעתי למנהטן,
גורד שחקים ענק. איזו כניסה, אלו עמודים,
איזה הדר. אבל איפה הוא? בקומה ה- 60...**

פנינים מהגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל על הגאולה ופסח

אומרים אנו ב"נשמת כל חי" שאלו פינו מלא שירה כים ולשונו רינה כהמון גליו אין אנחנו מספיקים להודות ולו על אחת הטובות! וקושיה אחת מתרצת בחברתה: אכן כן, אין ביכולתנו להודות ולהלל ולו על טובה אחת ופרטית, ומכל שכן על יציאת מצרים ומכלול נסיה. "ולפיכך, אנו חייבים", מצויים ביתרת חובה תמידית, אבל לפחות מתקשרים ומודיעים שאין ביכולתנו לשלם חובנו במלואו, ואיננו פורעים אלא כטיפה מן הים וכרסיס מהמון גליו!...

מקימי מעפר דל, מאשפת ירים אביון

הדל שוכן בעפר, מבוסס באשפות, וכשיזכה ירימו ה' אל על, להושיבו עם נדיבי עמו. הידעתם מה ההבדל בין מי ששוכן בעפר למי שמתרומם לגבהים- אני יודע. חווייתי זאת.

ביקרתי בניו יורק, קבעתי ראיון עם יהודי עשיר, להתרימו למוסדות תורה. נסעתי למנהטן, הגעתי לכתובת, גורד שחקים ענק. איזו כניסה, אלו עמודים, איזה הדר. אבל איפה הוא? בקומה השישים. נשאתי את ראשי. ניסיתי לשער היכן זה. החלונות נראו כנקודות זעירות. טוב, נכנסים. עולים במעלית, מגיעים, המזכירה מאשרת, נכנסים. חלון ענק, העיר פרושה כעל כף היד. הסתכלתי למטה. הרחוב נראה כסרט צר. המכוניות כציפורן, האנשים כראשי סיכה. ואז הבנתי -

אני מנהל קופת גמילות חסדים קטנה. לא להתלהב, יש תור גדול והכסף פוחת והולך. מדוע? כי לא עומדים בזמני התשלום. קצת קשה לחנך את הדור. התחלתי בחנוכו של אחד, וטרם סיימתי. אבל זו רעה חולה. הכתוב אומר "לוהו רשע ולא ישלם" (תהילים לו, כא). ופרש ב"תפארת ישראל" (אבות פ"ג מ"ט) שלא נאמר שהלווה ואינו משלם, רשע. אלא שהלווה ואינו יודע מהיכן ישלם, משעת ההלוואה רשע הוא! טוב, אין זה עסקי. שהרי המשך הפסוק: "וצדיק חונן ונותן", אף על פי שיודע הוא שלא מחזירים... אבל מה, ראשית חייב אני לציין, שהרוב עומדים בלוח הזמנים. אבל מאלו שלא, הייתי מצפה שיתקשרו יום קודם. יודיעו: יש לנו חוב, הגיע מועד הפרעון, ונתקענו. אין בידינו, לא נוכל לשלם. אנו מבקשים דחיה. ברצון, הלא יעוד הגמ"ח לעזור, להקל. אמרו למתי, לכמה זמן, ונעדכן את מצב הגמ"ח. אבל יש שמתעלמים. התחייבו, אז מה. כבר קיבלו, ודיים. אמנם "פריעת בעל חוב, מצוה". אבל הרי מלאים הם מצוות כרימון, תהיה להם מצוה אחת פחות.

וזה, מקומם. זו, כפיות טובה!

וזהו שאנו אומרים: "לפיכך אנחנו חייבים להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס". מהי הקדמה זו? מדוע לא פותחים מיד בהלל ובשבח: "הללו עבדי ה' - בצאת ישראל ממצרים"! ושאלה נוספת: וכי ביכולתנו להודות ולהלל, והלא

וזהו שאמרו, שיש שהם "בני העולם הבא" (תענית כב ע"א, ועוד). ומהו יחודם, והלא "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" (סנהדרין צ ע"א) - אלא שכל ישראל והם שמחים כבר כאן!

וששים בעבודתך

אמר לי פעם הרב מפונבויז זצ"ל: "ר' יעקב אני איני נבהל מכשלונות, ואיני נרעש מנפילות. שבע יפול צדיק, וקם (משלי כד, טז) כתוב. גם בנפילה, בגדר צדיק הוא. העיקר שיקום. אל תבט מאחריך, מה דהוה הוזה. אבל על כשלוך אחד איני יכול לסלוח לעצמי, איני מוצא לעצמי מחילה - יום אחד פנה אלי ה"חפץ חיים" זצ"ל ואמר לי: "משיח עומד לבוא בכל רגע, ואתה כהן, האם יודע אתה הלכות בית הבחירה?! הלא הלכה מפורשת היא, שכהנים שיודעים משמרתם אסורים לשתות יין שמא יבוא משיח וימצא פסול לעבודה (תאנית יז ע"א). מכל שכן שצריך שיהיה בקי בהלכות עבודה!"

ילדות היתה בי, וענית: "רבי, מה הדמיון! השיכרות, פסול הגוף היא. אבל אי ידיעת ההלכות, מה בכך - אעמוד ליד הרבי, הלא גם הרבי כהן, ואעשה כמעשיו!" ואני מייסר עצמי, איך ענית כן - איזו עזות היא, לחשב שיניחוני בבוא הגאלה להיות בסמוך ל"חפץ חיים", במחיצתו! שאזכה שם לראותו...

(מתוך והגדת הגדה של פסח)

כששורצים למטה, על הקרקע, מתפלשים באשפה. כל דבר נחות נראה גדול וחשוב, והדברים הגבוהים, הרוחניים, נראים כה קטנים. אין ספק במה בוחרים לעסק: בדברים הממשיים והגדולים...

אבל כשזוכים ועולים, ומתבוננים למטה, רואים כמה זה קטן וזעיר -

ואין ספק במה בוחרים לעסק - בדברים הממשיים והגדולים!

למועדים ולרגלים אחרים הבאים

בתחנת חדרה עליתי לאוטובוס המאסף שהגיע מחיפה ונסע לבני ברק. האוטו היה מלא וגדוש, ונסעתי בעמידה. לידי עמד יהודי חרדי, וכל הדרך שר בלחש וטופף ברגלו כרוקד. הסתקרנתי. שאלתיו על מה השמחה,

ואמר: "אני נוסע לחתונה בן אחי בבני ברק", ואם כן הכל מובן! אם הוא נוסע לחתונה, הוא כבר עולז ושמח!

ואנו, הלא הולכים מחיל לחיל: מפסח לשבועות, משבועות לסוכות, משמחה לשמחה, אפשר לרקוד בדרך, לעלוז ולשמח! ויותר: הן הולך האדם ונוסע אל בית עולמו, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו "צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה" (ברכות יז ע"ה), ואיך לא יעלוז בדרך, לא ירקדו משמחה!

אמרה לי הרבנית קנייבסקי ע"ה: יודע אתה כמה הרב השקיע בילדים? עם כל ילד הוא גמר ש"ס". שאלתי: "ש"ס משניות?" והיא 'נעלבה' ואמרה: "מה פתאום, ש"ס גמרא!! ..."

הגאון רבי שלמה לוזנשטיין שליט"א והוציאנו ממצרים ... ונתן לנו את התורה

רכש הקונה גם את "יהלום" הזכוכית. כשהגיע לביתו, אמר הקונה לאשתו: "יש לי עבורך שני יהלומים, אחד מהם יותר יקר מהשני".

האם כך ניתן לתארם! כשכתוב: "יקרה היא מפנינים" - האם יתכן לומר שהכוונה שהתורה יקרה יותר מפנינים?! האם הם כלל בני השוואה?!

לכן אמרו חז"ל שהיא יקרה יותר מכהן הנכנס לפני ולפנים! כדי להמחיש את הדברים נצייר לעצמנו את הציור הבא: משיח בא [בעזרת ה', בקרוב בימינו] ולקראת יום כיפור כולנו נוסעים לירושלים, לחזות בעינינו במחזה המרהיב של עבודת הכהן הגדול. לא רק אנחנו נהיה שם. תהיה תחיית המתים וכל העם היהודי, גם אלו שחיו לפני אלפי שנים, כולם יבואו. יהיה

על התורה הקדושה נאמר בפסוק: "יקרה היא מפנינים" (משלי ג, טו) ואמרו חז"ל (הוריות יג, א), שיקרה היא מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים [לקודש הקדשים].

והקשה רבי שלום שבדרון זצ"ל, מדוע הוציאו חז"ל את הפסוק מידי פשוטו שהתורה יקרה יותר מפנינים?

ובאר זאת במשל. אדם רצה לקנות לאשתו יהלום ענק במתנה. "תן לי את היהלום הגדול ביותר בחנותך", ביקש מהמוכר. מחיר היהלום היה מאות אלפי דולרים. שילם ויצא. והנה, רואה הקונה בחלון הראווה יהלום גדול יותר!

שב על עקביו, וביקש להחליף את היהלום שזה עתה רכש. "יהלום זה", הסביר המוכר, "עשוי זכוכית, ומחירו דולרים בודדים, והוא מונח כחלק מתפאורת חלון הראווה".

צפוף, אבל לא נורא, עומדים צפופים ומשתחווים רווחים. ואז רואים כולם את הכהן הגדול, מלאך ה' צבא-ות, עומד שם בקדושה ובטהרה, וברקע נראית הלשון של הזהורית כשהיא אדומה לגמרי, פחד פחדים.

אחרי כמה רגעים נפרס סדין של בוץ, והכהן הגדול יורד לטבול, מתקדש קדושה על קדושתו, לובש בגדי לבן, וכעת נראה ממש כמלאך אלוקים, זקן לבן, בגדי לבן, כולו לבן!

הוא כבר אוחז בידו האחת את המחטה עם הגחלים הלוחשות, ובידו השנייה כף מלאה קטורת, עוד רגע קט והוא נכנס לקודש הקדשים. או אז, יראו כולם כיצד הלשון של הזהורית הופכת להיות לבנה. אפשר לנסר את המתח שבחלל האויר!

לפתע פתאום, לפני שהכהן הגדול נכנס פנימה, הוא קורא למישהו ואומר לו: אתה סיפרת לי אתמול שאביך חולה, היית רוצה שאזכיר את שמו בקודש הקדשים? אם כן, אמור לי מה שמו ושם אמו!

מה כל אחד היה עונה? "ודאי, מה השאלה, כמה נפלא!". ששמו של החולה יוזכר על ידי הכהן הגדול בתוך בית קדשי הקדשים - אין לך דבר גדול מזה!!

והנה תארו לעצמכם, שעל שאלה זו של הכהן הגדול, אם הוא רוצה שיזכיר את שם אביו בקודש הקדשים יענה אותו יהודי: 'בסדר, למה לא... האמת שזה לא כל כך חשוב לי. כי עוד מעט אני הולך ללמוד בבית המדרש, ושם אזכיר את שמו על דף גמרא שאלמד...".

הרי למשוגע יחשב בעיניו!!!

אבל חז"ל מגלים לנו את האמת: "יקרה היא מפנינים, יותר מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים", לדף הגמרא יש יותר כח מברכת הכהן הגדול בבית קדשי הקדשים!

שמעתי פעם **מרבי אליעזר שמחה וסרמן** זצ"ל באור נפלא על ברכת התורה, וכה היו דבריו:

"כיבדו אותי היום לעלות לתורה. ניגשתי אל הבימה וראיתי שם את ספר התורה, אז ברכתי 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו'. ברכתי, כי הבנתי שצריכים לומר תודה על המתנה שקיבלנו מהבורא.

לאחר שסיימתי לברך קראו בתורה, ואז ברכתי שוב. הפעם 'אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו'; ואינני מבין: מדוע צריכים לומר תודה פעמיים, הרי כבר אמרתי תודה לפני שתי דקות?!

אך הבאור בזה הוא: יהודי נתן לי מתנה ארוזה בקופסא העטופה בנייר צבעוני. אינני יודע מה יש בתוך הקופסא ואם בכלל זקוק אני לדבר הנמצא שם. שם. בכל זאת אמרתי לו תודה, מפני שנתנית המתנה לי, מראה שהוא אוהב אותי ומקדיש לי תשומת לב.

באתי הביתה, הסרתי את העטיפה, פתחתי את הקופסא ואז ראיתי את המתנה הנפלאה. זהו חפץ שאני מאד זקוק לו. כל חיי השתנו בזכות מתנה זו. או-אז צלצלתי לידידי ואמרתי לו תודה

פעם נוספת.

לא אמרתי לו תודה מיותרת. שכן, בפעם הראשונה הודיתי לו על היחס המיוחד שהעניק לי. ובפעם השנייה הודיתי לו על המתנה עצמה.

"כך", אמר **רבי אליעזר שמחה וסרמן** זצ"ל, "כשניגשתי לבימה וראיתי שם את ספר התורה, הודיתי לה' שבחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, הודיתי לו על כך שנתן לנו את התורה, לנו ולא לכל העמים. היתה זו הודאה על הנתנה שיש בה ביטוי לאהבת ה' את ישראל.

"אבל לאחר שקראו בתורה ושמעתי וראיתי מה שקיבלנו, אז הודיתי שוב פעם לה', שנתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו. הודיתי לו על התורה עצמה ועל החיים שהעניק לנו בנתניתה" ודברי פי חכם - חן!

ונתן לנו את התורה

רבי חיים מוולוז'ין חיתן את אחד מצאצאיו, אחיו, **רבי זלמל'ה**, הגיע לחתונה. רבי חיים שמח מאד לקראתו ואמר: עד שיגיע מועד החופה אשלח לך את המנגנים שינעימו וינגנו לפניך. באו בנגנים לחדרו והתחילו לנגן ולשמח אותו. רבי זלמל'ה יושב ועינו בורקות משמחה. כשהגיע זמן החתונה פנה רבי זלמל'ה לאחיו ושאלו: היכן המנגנים שהבטחת לשלוח אלי? התברר שפניו קרנו משמחה של עמל התורה והוא כלל לא הרגיש שהיו אצלו המנגנים.

הרבנית **קנייבסקי** אשת **רבי חיים קנייבסקי** זצוק"ל ובתו של **רבי יוסף שלום אלישיב** זצ"ל, סיפרה לי פעם בהתפעלות על התמדתו של אביה: "אבי אף פעם לא ישן אחרי השעה 2:00 בלילה! בשעה 2:00 בדיוק הוא כבר יושב ולומד ליד הגמרא, בקביעות.

"יותר מזה" היא אמרה, "כשהיינו ילדים, הוא לא הכיר אותנו כלל. לא דיבר איתנו מטוב ועד רע. רק פעם אחת בשבוע, בשבת אחרי הצהרים כאשר לא יכול היה ללמוד מתוך ספר כי היה חשוך לא השתמש בחשמל, היה יוצא לטייל, ואז היתה תורנות בין הילדים מי נלווה לאבא".

"ואז", היא מסבירה, "שלא תחשבו שהכוונה שהוא דיבר איתנו. הוא עצמו חשב כל העת בלימוד, אבל היה זה כבוד של הילד ללכת עם האבא".

שאלתי אותה: "ורבי חיים, האם הוא מכיר את הנכדים?". והיא ענתה: "אינני יודעת אם הוא מכיר את כולם בשמות, אבל אני חושבת שהוא מכיר את כולם. ובנוסף, יודע אתה כמה הרב השקיע בילדים? עם כל ילד הוא גמר ש"ס". שאלתי: "ש"ס משניות?" והיא 'נעלבה' ואמרה: "מה פתאום, ש"ס גמרא!! עם האחד הוא סיים בגיל חמש-עשרה, ועם השני בגיל שש-עשרה ועם השלישי לבר מצוה. עם כל אחד סיים ש"ס שלם!..."

(מתוך ומתוק האור' - הגדה של פסח)

אתה מסתכל על הלבול של העין ואני מסתכל על האלמנה הניצבת בחלון הבית ונהנית לראות כשאני מברך על האילנות הגדלים בחצר שלה

מקבץ סיפורים מרתקים על אצילותו של מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל

הח"כים, והגרש"ז נבעת ממקומו, ואמר: 'מה?? האם יעלה על דעתך שאני אדחה את הפגישה עם האלמנה??' ובמשך שבועיים תמימים לאחר מכן, מספר הרב לייזרון, הרגשתי שמרן הגרש"ז כועס עליי, רק בגלל ההווה-אמינא שהיתה לי לדחות את הפגישה עם האלמנה - - -

סיפור נוסף על היחס המיוחד שגילה כלפי אלמנות מוסב על אלמנה שהחזיקה חנות של יין, ובמשך שנים נכנס הגרש"ז מדי ערב שבת ורכש בקבוק יין, ומדי ערב פסח היה קונה כמות גדולה של בקבוקים.

גם כאשר היינות בחנותה הפכו לבלתי-רלוונטיים, והלקוחות שחיפשו יינות 'חדשים' עברו לקנות במקומות אחרים, המשיך הגרש"ז לפקוד את החנות של האלמנה. עד כדי כך שבשלב מסוים היא התבטאה ואמרה שכל מה שהיא מחזיקה עדיין את החנות פתוחה, זה רק בגלל רבי שלמה זלמן...

מדהים היה לעמוד ולראות כיצד הגאון האדיר הזה, שכל עם ישראל נשען עליו, עומד ו'מתייעץ' עם האלמנה איזה יין היא ממליצה לו לשתות, איזה יין יותר חריף ומה פחות...

לקוחותיה הנאמנים של המכולת הוותיקה בשכונת 'שערי חסד' הירושלמית התפלאו לראות את מרן גאון ישראל, רבי שלמה-זלמן אויערבך זצ"ל, נכנס לחנות בשעה מוקדמת, בבוקרו של יום, עם מצה קטנה בידו וניגש היישר אל המאזניים שעמדו על שולחנו של המוכר.

נוטל רבי שלמה זלמן את המצה, שוקל אותה, ושוב פעם שוקל, ואחר-כך שובר אותה לחתיכות קטנות יותר, ועוטף אותן בנייר. נראה היה עליו שהוא עושה את מלאכת-הסוד הזו, שאיש לא ידע את פְּטָרָה, בחדרת-קודש.

גם הם, השכנים מ'שערי חסד', שהכירו את פעולות-החסד המופלאות של רבי שלמה-זלמן, וידעו את ליבו הרחום-והחנן, ויָּכְלוּ להעיד עד כמה הוא מסייע לכל מאן דכפין, לא ידעו הפעם במה מדובר, ולא יזו מטרה משקיע מרן זצ"ל את זמנו היקר ב... שקילת המצה ובעטיפות-הנייר שלה.

הוא, שכל שניה מסדר-יומו היתה מנוצלת עד תום, שהה דקות יקרות במכולת השכונתית, עד שסיים את מה שהיה צריך לעשות, ויצא מהחנות, לא לפני שהודה לבעל-הבית על האפשרות להשתמש במאזניו.

רק מאוחר יותר נודע פשר הדבר, וגם זאת רק למתי-מעט

את מקבץ-הסיפורים דלהלן על מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל שמע הרב משה מיכאל צורן מאחינו, הרב אברהם יוסף לייזרון מקברניטיו הבכירים של החינוך העצמאי, (ומופיע בספר 'שבת בשמחה').

מלבד גאונו העצומה ובקיאותו בכל חדרי תורה של מרן זצ"ל, והיותו ללא ספק אחד משלשלת פוסקי ההלכה שמעמיד לנו השי"ת בכל דור ודור - נודע בליבו החנון, ובמידת החסד המופלגת שלו, כמו גם בַּצְדָּקוֹת המרובות שעשה עם כל יהודי, ובעיקר עם קְטָנֵי-היום, אלמנות ויתומים. וגם לשם כך הפעיל את כישוריו הנדירים וגאונו הכבירה.

אחת הדוגמאות לכך היתה בברכת האילנות, ואפשר היה לראות בחוש עד כמה הוא מבין לליבן של אלמנות. במשך שנים נהג הגרש"ז לברך על האילנות שגדלו בחצר ביתה של אלמנה פלונית. פעם העיר אחד המלווים ואמר, שהעצים בחצר זו אינם מלבבים דיים, והצביע על חצר אחרת שבה יש עצים שהלבוב שלהם יותר נאה, מה שהופך את המצוה למהודרת יותר.

כששמע זאת הגרש"ז, הגיב ואמר: 'אתה מסתכל על הלבוב, ואני מסתכל על האלמנה הניצבת בחלון הבית ונהנית לראות כשאני מברך על האילנות הגדלים בחצר שלה. האין אתה סבור שיש בכך הידור גדול יותר במצוה דאורייתא של להרנין לב אלמנה!?'

סיפור נוסף אירע בברכת האילנות, בתקופה אחרת, שבה נהג הגרש"ז לברך בחצרה של אלמנה, ואחד המלווים העיר שבחצר זו יש רק עץ אחד, ובברכת האילנות יש הידור לברך על לבובם של שני עצים לפחות. ומרן זצ"ל הגיב כנ"ל...

אלא שאם דיברנו, ציין הרב לייזרון, לא אוכל שלא להעלות כאן סיפור נוסף שהייתי מעורב בו באופן אישי.

פעם ביקשו ממני חברי הכנסת החרדיים לסדר להם פגישה עם רבי שלמה-זלמן. הם ביקשו לדון איתו באשר לחוק מסוים. כיון שמעודו לא התעסק בפוליטיקה, סירב הגרש"ז בתחילה להיפגש בנושא זה, אבל לאחר מכן הסכים, קבע את השעה 5 אחצה"צ, והיקצה לכך 20 דקות.

לאחר שהודעתי את מועד הפגישה לח"כים, קרא לי שוב מרן לחדרו, עשה בידי סימן של צער, ואמר שזה-עתה הוא נזכר שבשעה 5 נקבעה לו פגישה עם אלמנה. אמרתי לו, 'אז אולי אודיע לאלמנה שתמתין מעט, עד שתסתיים הפגישה עם

ממקורביו של רבי שלמה-זלמן. סיפר הרב אברהם יוסף לייזרון שהיה שותף לסוד הענין:

קרוב-רחוק היה לו לרבי שלמה-זלמן, שהיה חולה, ובשל כך נבצר ממנו, לכאורה, לקיים את מצוות המצה בליל הסדר.

יותר משהצטער החולה במחלתו, התעצב הוא אל ליבו על כך שלראשונה בחייו עלי-אדמות לא יוכל לקיים את המצוה. הגרש"ז ידע על צערו של הקרוב-הרחוק, וכדי להחיות את רוחו של החולה קם ועשה מעשה.

הוא ניגש עם המצה הקטנה אל המכולת, שקל במידה כל כזית וכזית, והכין לחולה את ה'כזיתים' הקטנים ביותר שניתן לקיים בהם את המצוה, ועטפם בנייר.

אבל זה עוד לא הכל. לא חס מרן הגאון זצ"ל על זמנו, ולא על כבודו, והטריח את עצמו לנסוע עד לבית החולים שבו היה מאושפז הקרוב-רחוק שלו, ונתן בידי את הכזיתים המצומצמים, ואמר לו, כשחיוך מלא-חן יצוק על שפתותיו: "את ה'שיעורים' הללו הינך יכול לאכול ללא כל בעיה, על אחריותי המליאה! כזה ראה ואכול!"

מי שלא ראה את נהרת-השמחה שהתפשטה באותו רגע על פניו של החולה, לא ראה מימיו החייאת לב-נדכאים ומיוסרים מה היא. 'רבי שלמה-זלמן, החייתני!' - זעק החולה בקול לא-לו. מידת החסד שפעפה בליבו של מרן דודי זצ"ל, ממשיך הרב לייזרון ומספר, באה לידי ביטוי אצל כל מי שנוקק לעזרה ולתמיכה, ובראש כל אלה עמדו אברכים ותלמידי חכמים שהפרנסה לא היתה מצויה בביתם. וכמובן שעשה זאת בהסתר, ובחוכמה-רבתי, כדי שלא יידעו מי הוא הנותן.

עיני ראו, ולא זר, איך הוא מכתת רגליו בערבי פסחים לבתיהן של המשפחות הנצרכות, ועובר מבית לבית, בשעות הלילה המאוחרות, ומכניס מעטפות מתחת לדלת או משאיר מצרכים, ו...בורח מיד מהמקום, כדי שלא יגלוהו. מרן עשה זאת בעצמו, כדי לא לחשוף את המשפחות הנתמכות.

ומה שצריך להדגיש בהדגשה יתירה שמידת החסד של הגרש"ז נראתה לפני-הכל בתוך הבית פנימה, ורק לאחר-מכן גלשה החוצה... אי-אפשר היה שלא להרגיש, מיד בכניסה לבית הקדוש הזה, את האווירה הלבבית, המכובדת, בין הגרש"ז לרבנית הצדקת ע"ה.

האווירה השלטת כיום במחוזות רבים, גם במחננו, היא, שהאדם מתנהג בחסידות רק עם רעיו ומכריו שמחוץ לבית. אם לא יחטאו כנגדו בעוון פלילי מיוחד, הוא לא יקפיד עליהם, ואף יהיה מוכן למחול על עוונותיהם.

אדם יוצא לשוק, נפגש עם אנשים רבים, וכמעט שלא בא בטרוניה על אף אחד; הוא מוכן אפילו לעשות עמהם גמ"ח בגופו ובממונו, ולהסתדר על הצד היותר טוב עם רצונותיהם ודרישותיהם.

אבל - - - עם שובו למעונו, אל רעייתו וילדיו, שהמתינו לו במשך כל היום בכליון עיניים, או-אז הוא פורש לפתע את טלפיו,

כועס ורוגז על כל דבר שלא נעשה כרצונו, ואוי לו למי שימרה את פיו, קטן כגדול. עולם הפוך! טעות חמורה, אפילו חמורה מאוד, טמונה בהנהגה שכזו.

ידע הגרש"ז את מה שכותב רבי חיים ויטאל 'כי מידותיו של אדם נמדדות אך ורק כפי יחסו אל אשתו. אדם העוסק בגמ"ח עם המון אנשים, מלווה ונותן, מבקר חולים, מנחם אבלים, משמח חתן וכלה - בוודאי ישחק ליום אחרון בבוא עת פקודתו, ויחשוב כי זכויות רבות לו במעשי חסד.

אך יידע נאמנה, כי בשמים בודקים איך התנהג עם אשתו! אם גם עימה גמל חסד כל ימיו - אשריו וטוב לו. אך אם אותה הקניט והזנית, בביתו כעס והקפיד ללא רחם, ללא חסד ונשיאות בעול, הנהגה זו תכריע את דינו, ולא יזכרו לו מאומה מכל חסדיו שעשה עם אחרים.

בבדיקת חמץ, למשל, יש רבים הנוהגים בחומרות יתירות, וכמובן שאין בכך כל בעיה. מי שרוצה להחמיר - למה לא?? אבל כאשר הדבר בא על-חשבון טרחתה היתירה של עקרת הבית, אין הדבר ראוי כלל וכלל.

זו היתה הסיבה שיכולנו לראות, מספר איש-שיחנו, את מרן זצ"ל מגיע לבדיקת החמץ, ניגש למקומות כאלה ואחרים, ושואל את הרבנית האם היא בדקה כבר במקום זה? וכשהתשובה היתה חיובית, היה עוזב את המקום מבלי לחזור ולבודקו שוב!!!

מפני כבוד חמותו

באפיית מצות נהג מרן זצ"ל לאפות ב'חבורה' מצות מכונה, וכך עשה עד שנותיו האחרונות, שבהן לקח ל'כזיתים' מצות יד. בלילה שלפני-כן היה מקפיד הגרש"ז לצאת כבר אל המאפייה ולבודק ש'הכל בסדר', והיה מסנן את המים שלנו, ומבצע פעולות-הכשר נוספות.

גם בהנהגתו בליל-הסדר עצמו אפשר היה לראות את מידת ההטבה שלו עם הבריות. פְּוֹנְתֵי בכך לציין, אומר הרא"י לייזרון, שבבית אביו, הגאון המקובל רבי חיים לייב אויערבך זצ"ל, היה נערך ליל-סדר בהשתתפותם של כל בני המשפחה, הבנים והחתנים גדולי התורה. היחיד מבני המשפחה שלא הגיע לליל-סדר זה היה הגרש"ז, שנשאר ספון בביתו.

וכל זאת למה? - מפני כבוד חמיו הגה"צ רבי אריה לייב רוחמקין, וחמותו, שהתגוררו בביתו (וגם זו תופעה הלומת-אור, של חתן, גדול וצדיק ככל שיהיה, המאכסן בביתו במשך שנים רבות את הורי-אשתו)!!! הרבנית ע"ה היתה בתם היחידה, וכיון שכך נשאר הגרש"ז בביתו, כדי לכבדם בהשתתפותו.

'מרן דודי זצ"ל, ידע לשקול בפלס-מאזניים של גאון-ההלכה והמידות, מה צריך לעשות ברגע זה, וגם אם כל בני המשפחה שלו מתארחים אצל האבא הגדול, הוא נשאר בבית, ולא היה נותן לשום אינטרס אחר לשכנע אותו לעשות הפוך'

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' משיחותיו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, הספר בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

לפני מספר שנים שאלתי כמה מפקדים בכירים בצבא, מהו האיום הגדול ביותר המרחף על ישראל. הם השיבו לי כי האיום הסורי הוא הגדול ביותר... מה עשה השי"ת? אמר, כביכול, ליהודים: "ה' ילחם לכם ואתם תחרשו". אתם תגבירו את כח התורה, תקימו עוד ישיבה, - ואני אסכסך בין הערבים לבין עצמם, ומאז הכל היסטוריה...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א - "ד' ילחם לכם"

לכאורה, אם רבי פנחס בן יאיר הצליח לבקוע את הנהר שלוש פעמים, אם כן מה היה הנס הגדול שחולל משה רבנו בקריעת ים סוף?

מתרץ ה'אור החיים' הקדוש תרוץ נפלא ויסודי עד מאד, ונצטט את לשונו:

"אכן תנאי זה הוא בכלל התנאים שהתנה ה' על כל מעשה בראשית, להיות כפופים לתורה ועמליה, ולעשות כל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ברוך הוא... והנה ביציאת ישראל ממצרים עדין לא קבלו התורה, ואין גזרתם על הנבראים גזרה, ולזה לא הסכים הים להחלק להם, וטען למשה: 'אתה נבראת בששי ואני בשלישי', זה רמז כי אינו בן תורה, שאם היה בן תורה - הנה הוא קודם לו, כי התורה קדמה לעולם כולו".

לאחר מתן תורה, אין בכך כל רבותא שיכול גדול בתורה לחולל שנוי הטבע בבריאה. כאשר השי"ת נתן תורה לעם ישראל, הוא השליט את כח התורה על הטבע, ולכן גדולי התורה יכולים לחולל שנוי בטבע, ואין זה כלל בגדר נס. אם נשאל, האם ינכו לרבי פנחס בן יאיר מזכויותיו בגין הנס הגדול שחולל, התשובה תהיה שלילית, כיון שאין הוא עושה זאת מכחו אלא מכח התורה הקדושה. הוא הרי הולך לקים מצוה, ולכן הטבע חייב לכפוף עצמו לפני מקימי המצוות. ואין זה בגדר נס, אלא זהו כוחה של תורה. נמצא שכל הטבע כפוף לתורה הקדושה, ואדם העמל בתורה, הופך להיות שליט על העולם.

כאשר נחלקו רבי אליעזר וחכמים במחלוקת המפורסמת בענין "תנורו של עכנאי" (בבא מציעא נט ע"ב), יצאה בת קול מהשמיים ואמרה: "מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום". אומרת הגמרא שם: "עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: 'לא בשמים היא...' שכבר נתנה תורה מהר סיני אין אנו משגיחין בבת קול". כלומר, לאחר שנתנה תורה לישראל, הם השליטים על הבריאה כולה, ושוב אין משגיחים אפילו בבת קול היוצאת מן השמים.

כל זה, כאמור, לאחר מתן תורה, אבל קודם מתן תורה לא היתה מציאות כזאת, לכן היו זקוקים לניסים גדולים, כדי שיהיה שינוי הטבע בבריאה.

זה היה הנס הגדול של קריעת ים סוף, שאף לפני מתן תורה, חולל משה רבנו בטבע בבריאה. כי לאחר מתן תורה, כח התורה בודאי גובר על כל מערכות הטבע.

השי"ת מצווה את משה רבינו: "ואתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעהו". מובא על כך במדרש (שמות רבה כא, ו): "אמר משה לפני הקב"ה: אתה אומר לי שאקרע את הים, ואעשה את הים יבשה... והרי נשבעת שאין אתה קורעו לעולם?... אמר לו הקב"ה: לא קראת מתחילת התורה, מה כתיב (בראשית א): 'ויאמר אלוקים יקוו המים', אני הוא שהתניתי עמו, כך התניתי מתחילה שאני קורעו, שנאמר: 'וישב הים לפנות בוקר לאיתנו' - לתנאו שהתניתי עמו מתחילה. מיד שמע משה להקב"ה והלך לקרוע הים, וכיון שהלך לקרוע את הים, לא קיבל עליו להיקרע, אמר לו הים: 'מפניך אני נקרע? אני גדול ממך שאני נבראתי בשלישי, ואתה נבראת בששי'. כיון ששמע משה כך, הלך ואמר לקב"ה: אין הים רוצה להקרע. מה עשה הקב"ה? נתן ימינו על ימינו של משה... מיד ראה לקב"ה וברח".

חז"ל מספרים לנו שהים סרב להיקרע לפני משה רבנו, כיון שהקב"ה הטביע טבע בבריאה, וכדי לשנות את סדרי הטבע צריך כוח מיוחד. עד כדי כך שאומרים חז"ל (תענית כ ע"ב): כי כל העושים לו נס, מנכים לו מזכויותיו. זאת כיון שהקב"ה בבראו את העולם, סידר שהוא יונהג על פי מהלך טבעי, ואם אדם מצריך את הקב"ה, כביכול, לשנות את סדרי הטבע, הרי זה מוריד מזכויותיו. לכן כאשר ביקש משה רבינו לשנות את סדרי הבריאה ולהורות לים להיבקע, סרב הים לעשות כן, עד שנזקק הוא לעזרתו של הקב"ה.

שואל ה'אור החיים' הקדוש שאלה עצומה: הגמרא (חלין ז ע"א) מספרת על רבי פנחס בן יאיר, שהלך לפדיון שבויים. בדרך הוא הגיע לנהר גינאי, והורה לו להיבקע כדי שיוכל להמשיך בדרכו לקיים מצוות פדיון שבויים. סרב הנהר להבקע ואמר לו: "אתה הולך לעשות רצון קונך, ואני הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק עושה ספק אי אתה עושה, אני ודאי עושה". אמר לו רבי פנחס בן יאיר: "אם לא תבקע בפני, גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם". נחלק הנהר לשניים.

הזדמן שם עוד יהודי שהלך לטחון חטים לפסח, הורה רבי פנחס לנהר להחלק גם בפני יהודי זה. היה שם ישמעאלי שליווה את רבי פנחס, ושוב הורה לנהר להחלק גם לישמעאלי שליווה אותו. אמר רב יוסף: "כמה גדול רבי פנחס בן יאיר, אפילו ממש רבינו, שאילו משה רבינו בקע את הים פעם אחת, ואלו רבי פנחס בן יאיר בקע את הנהר שלוש פעמים".

כיצד נטרל הקב"ה את האיום הסורי

לפני מספר שנים שאלתי כמה מפקדים בכירים בצבא, מהו האיום הגדול ביותר המרחף על מדינת ישראל. הם השיבו לי כי האיום הסורי הוא הגדול ביותר, כי לסוריה יש מערכות נשק מתקדמות ביותר, ואם חלילה היא תפתח במלחמה עם ישראל, זו תהיה סכנה גדולה ביותר.

מה עשה השי"ת? אמר, כביכול, ליהודים: 'ה' ילחם לכם ואתם תחרישון'... אתם תגבירו את כח התורה, תקימו עוד ישיבה, עוד תלמוד תורה, עוד חוזרים בתשובה - ואני אסכסך בין הערבים לבין עצמם, ומאז הכל היסטוריה. בסוריה נהרגו עד כה מאות אלפי אנשים, חלקם אזרחים אבל רבים מהם גם חיילים ומחבלים, שהתכוננו למלחמה מול ישראל. את כל כוחם הצבאי של הסורים הם הפעילו זה נגד זה, ואם לא היה די בשליטת הסורי שהרג בבני עמו, הגיעו הרוסים והרגו בהם.

עם ישראל יושב בשקט והשי"ת מכלה את אויביהם. "לעשה נפלאות גדולות לבדו - כי לעולם חסדו". אם כלל ישראל יעסוק בתורה, אזי יראה הקב"ה לעין-כל, כי כח התורה הקדושה גובר על כל דבר בעולם.

שכר על המעשה, לא על התכלית

נקודה נוספת יש ללמוד מתוך התבוננות במעשה זה. לכאורה דבר פלא הוא, שהרי הנהר טען טענה טובה: אתה - ספק עושה רצון קונך, ואני ודאי עושה, ואין ספק מוציא מידי ודאי. ומה ענה לו רבי פנחס על טענה זו?

מין ראש הישיבה הגאון רבי שלום הכהן זצוק"ל אמר על כך חידוש נפלא מאד, פלאי פלאים:

דע לך - אמר רבי פנחס לנהר - עצם ההליכה שאני הולך נחשבת מצוה, גם אם לא אקים את מצוות פדיון השבויים, כי היהודי אינו מקבל את השכר רק עבור התכלית, התוצאה, אלא עבור המעשה שעושה.

אדם ישב ולמד ולא הבין, או הבין עקום - הוא יקבל שכר על מה שלמד, כי לא מקבלים שכר על התכלית, אלא על עצם קיום המצוה ועל העמל שהושקע במצוה.

"אנו עמלים - ומקבלים שכר"!

כל מצוה שבאה לידך - היזהר לא להחמיץ אותה, כי גם אם הלכת וטרחת, ולא הצלחת - תקבל את שכר המצוה, אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה.

(מתוך הספר 'משכני אחרך' - בשלח)

15 פעמים מופיעה ב'שיר השירים' המילה "יפה" ביחס לבני אדם, ודרשו חז"ל שהם ביטויי אהבה של הקב"ה כלפי עם ישראל שמייפים את נשמתם בתורה

כל מה שכדאי לדעת על 'שיר השירים' - מגילת קודש קודשים

2. **פירושה:** לא תמיד היתה מגילת שיר השירים במעמדה הרם והנישא הזה. היתה תקופה שבה ביקשו חכמינו לגנוז מגילה זו. כך לדוגמה מובא באבות דרבי נתן (פרק א, משנה ד): "בראשונה היו אומרים משלי **ושיר השירים** וקהלת **גנוזים היו**, שהם היו אומרים משלות ואינן מן הכתובים **ועמדו וגנוזו אותם**". אולם לבסוף היחס השתנה כמובא בהמשך שם: "**עד שבאו אנשי כנסת הגדולה ופירשו אותם**".
3. **ביטויי אהבה לעם ישראל:** 15 פעמים מופיעה במגילה המילה "יפה" ביחס לבני אדם, ודרשו זאת חז"ל (שיר השירים רבה א, טו) שהם **ביטויי אהבה של הקב"ה כלפי עם ישראל** שמייפים את נשמתם בתורה, במצוות ובמעשים טובים.
4. **זהות מחברה:** אמנם ידוע ומפורסם כי **שלמה המלך ע"ה כתבה**, אולם בגמרא (בבא בתרא טו, א) מובא: "**חזקיה וסיעתו כתבו ישעיה, משלי, שיר השירים וקהלת**". אבל באמת אין סתירה בין הדברים, כי שלמה המלך הוא זה שכתבה - יש אומרים שעשה כן לעת זקנותו ויש אומרים שכתבה בצעירותו דווקא - וחזקיה וסיעתו העתיקו אותה

מאת: הרב אלעזר גולדברג

אחת המגילות המיוחדות והמרגשות מבין חמשת המגילות שאנו קוראים במהלך מועדי השנה, היא מגילת שיר השירים. כל כולה רצוף משלי אהבה בין הקדוש ברוך הוא לישראל ולהיפך. את אחת ההגדרות המופלאות למגילה זו, מצאתי בפירושו של רש"י הקדוש (ברכות נז, ב), וכך הם דבריו: "**שיר השירים - כולו יראת שמים וחיבת המקום בלב כל ישראל!**".

הנה לנו עשרה דברים מיוחדים, חלקם אינם נודעים, על מגילת שיר השירים:

1. **חשיבותה:** החשיבות של מגילה זו בחז"ל היא גדולה ועצומה. אנו מוצאים ביטויים רבים שבהם רואים את המעלה העליונה שיש לשיר השירים. כך לדוגמה שנינו במשנה (מסכת ידיים פרק ג, משנה ה): "**שאין כל העולם כולו כדאי כיום שניתן בו שיר השירים לישראל, שכל הכתובים קודש, ושיר השירים קודש קדשים**".

- יא, ד) 'ויאמר משה כה אמר ה' כחצות הלילה... אחותי - במצרים שנתאחו לי בשתי מצוות, בדם פסח ובדם מילה. **רעייתי** - נתרעו לו בים, ואמרו (שם טו, יח) 'ה' ימלוך לעולם ועד'. **יונתי** - במרה שנצטוויתי לי כיונה במצוות. **תמתי** - שנתמו לי בסיני ואמרו (שמות כד, ז) 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע'. זו סיבה נוספת לקריאתה בחג הפסח.
8. **"המלך" המוזכר במגילה:** כמו במגילת אסתר, גם לגבי שיר השירים אומרים חז"ל (שבועות לה, ב) שכל מקום שנאמר 'המלך', הכוונה היא לקדוש ברוך הוא. ונחלקו שם החכמים האם גם כאשר נאמר 'המלך שלמה', הכוונה היא למלך שהשלום שלו - ה' יתברך.
9. **סגולת קריאתה:** קריאת שיר השירים היא סגולה גדולה ונפלאה, לא רק בפסח. יש שאמרו כי קריאתה במשך ארבעים יום רצופים - מסוגלת לישועות גדולות, **לרפואה שלמה, לזיווגים הגונים, לזרע של קיימא, ועוד שפע של ברכה והצלחה.**
10. **אופן קריאתה:** כאשר קוראים שיר השירים כסגולה, חשוב להקפיד לומר את המגילה כולה ללא הפסק.

- ופירסמוה, והיא נקראת על שמו של חזקיה משום שהוא זה שגרם לישראל לעסוק בתורה.
5. **זמני קריאתה:** את שיר השירים נהוג לקרוא בקהילות שונות מעת לעת. ישנם הקוראים מגילה זו בכל **ערב שבת**. בקהילות אחרות נהגו לקרוא **בשבתות של ספירת העומר**.
6. **ענין קריאתה בפסח:** בקהילות ישראל נהגו לקרוא **שיר השירים בחג הפסח** והמנהגים חלוקים באיזה יום בחג - יש קהילות בהן קוראים אותה **בשבת חול המועד פסח**, במקומות אחרים קוראים אותה **בליל הסדר** ויש הקוראים אותה **בשביעי של פסח**. טעם קריאת שיר השירים בחג הפסח הוא עמוק מני ים. אולם בפשטות, אחד ההסברים לכך הוא, שבחג הפסח נעשה **החיבור והקשר** בין הקב"ה לעם ישראל, כמו הקשר שבין איש לאשתו, שזהו המשל המופיע לאורך כל פרקי שיר השירים. טעם אחר כתבו המפרשים, שבמגילה זו מוזכרים פסוקים המתארים את **האביב**, שזוהי העונה בחודש ניסן, וחג הפסח הוא 'חג האביב'.
7. **שייכותה לגאולת מצרים:** ישנן דרשות רבות הנלמדות ממגילת שיר השירים וקשורות לחג הפסח ויציאת מצרים. נצטט כמה מהן: **"קול דודי דופק** - זה משה, שנאמר (שמות

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

על מי החוזה מלובלין אמר קדיש?

סוטה דף י"ב

האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות

שום דבר בלי לברך. אך תנאי נוסף קשה היה לו, שבאם התינוק צריך לאכול בלילה, לא להניק אותו כך כששוכבים במיטה, אלא לקום מהמיטה, ליטול ידיים ולשבת ולהאכילו, ולא היתה אשה שהסכימה לכך, ורק אני הסכמתי, ושמחתי שנפלה לידי זכות גדולה זו, כי ידעתי שתצא אדם גדול בתורה.

והנה עתה אני מרגישה שזמני קרב, ומאחר ואין לי בנים שיגידו עלי קדיש, לכן באתי לחלות את פני הרב, שיאמר עלי קדיש במשך שנה שלימה. אמר לה הרב, בודאי בכל הכבוד, זו הכרת הטוב שלי אליך, ברך אותה הרב והלכה לשלום, לאחר ימים מספר, שמעו כי אשה זו נפטרה, הלך הרב ללווייתה, ומאז התחיל לומר עליה קדיש מידי יום ביומו, מילה במילה בכוונה מרובה וגדולה מאוד, וכמו כן, לפני כל ברכה שברך, ולפני כל שיעור, היה אומר שיהיה לעילוי נשמתה.

(כבוד אב ואם בהלכה ובאגדה)

הגאון הקדוש רבי יעקב יצחק הורוויץ - "החוזה מלובלין", היה לו סדר קבוע מידי יום ביומו, ללמוד עם תלמידיו בתורת הסוד, מהשעה 9 בבוקר עד 12:00 בצהרים, ומינה אחראי שישגיח ששום אדם לא יכנס בשעות אלו כלל ועיקר. והנה באחד מן הימים, בשעה 10:00, הגיעה אשה אחת זקנה מאוד, וביקשה להיכנס אל הקודש פנימה, אך השומר אמר לה שהרב איננו מסכים, ואי אפשר להיכנס עד השעה 12:00, היא לא ויתרה והתעקשה שוב ושוב שרוצה להיכנס דוקא עכשיו, הואיל וקשה עליה ללכת לביתה ולחזור.

לאחר הפצרותיה הרבות פקעה סבלנותו של השומר, ואמר לרב שאיננו יכול לעמוד בהפצרותיה של אשה זו, אמר לו הרב שיכניס אותה, היא ניגשה אל הרב, ושאלה: האם הרב מכיר אותי? אמר לה: לא. אמרה לו: לפני כך וכך שנים כשהרב נולד, אמך היתה חולה, ולא היה לה חלב להניק אותך. ואביך זצ"ל חיפש אשה מינקת צדקת שאוכלת רק כשר, ולא מכניסה לפה

מצות ברכת כהנים - לכהן בלבד או גם לישראל?

אומרים שאמנם מקיים בכך מצוה, אך אין עליו חובה להשתדל לקיימה. ויש אומרים שהישראל אינו מקיים בכך כל מצוה; ויש אומרים שנחשב כמסייע לדבר מצוה, כיון שללא נוכחותו לא יוכל הכהן לקיים את מצותו.

מצות עשה מן התורה על הכהנים לברך את ישראל ב'ברכת כהנים', שנאמר: כה תברכו את בני ישראל. ויש אומרים שגם הישראל מצווה להתברך כפי שהכהן מצווה לברך, וכשם שאסור לכהן להמנע מלברך, כך אסור לישראל להמנע מלהתברך; ויש

[ביה"ל קכ, הקדמה; וראה שו"ע שם, ב; בו"מ דרשו, 8-9]

האם מותר להשתמש בפסוקי ברכת כהנים כברכת פרידה לחבר?

שלא לשם מצוה אינו עובר באיסור זה, ומאחר ותיקנו חכמינו ז"ל לברך ברכת כהנים רק בתפילה, כשמברך שלא בשעת התפילה נחשב כמכוון שלא לשם מצוה, ועל כן מותר לאדם לברך את חברו בפסוקי ברכת כהנים שלא בשעת התפילה.

ישראל או לוי המברך ברכת כהנים - עובר באיסור דאורייתא, שנאמר: "דבר אל אהרן ואל בניו כה תברכו", ודרשו חז"ל: אהרן ובניו, ולא זה. ויש שכתב שאיסור זה הוא דווקא אם מברך בצורה של נשיאת כפיים, דהיינו הרמת הידים כלפי מעלה, כפי שמברכים הכהנים; ויש שכתב שיש איסור בכל אופן. וכשמכוון

[שו"ע קכח, א, משנ"ב ג, וביה"ל ד"ה דזר]

אם יש בבית הכנסת רק ישראל אחד והשאר כהנים - האם יברכו ברכת כהנים?

את חזרת הש"ץ במעמד עשרה אנשים, כדיון, ויצאו מקצתם - יש לסיים את חזרת הש"ץ ללא ברכת כהנים; אולם, אם התחילו את ברכת כהנים במעמד עשרה אנשים, ויצאו מקצתם, יש לסיים את הברכה.

אין לברך ברכת כהנים אלא כשיש בבית הכנסת עשרה אנשים גדולים ויותר. והכהנים עצמם נחשבים במנין העשרה; ואף אם רק אחד מהמתפללים אינו כהן, יברכו כל הכהנים את היחיד, וכלשון הברכה שנאמרת בלשון יחיד: "יברך ה'...". ואם התחילו

[שו"ע קכח, א, משנ"ב א-ב, וביה"ל ד"ה בפחות; בו"מ דרשו, 5]

* בשעה שהש"ץ אומר את ברכת 'מודים', אומרים הקהל 'מודים דרבנן', משום שאין ראוי להודות באמצעות שליח, ועל כן צריך כל אחד מהמתפללים להודות בעצמו, ואין די בשליח הציבור.
* בתחילת אמירת 'מודים דרבנן' יש לכרוע; ונחלקו הפוסקים אם יש להזדקף מיד לאחר מכן, ואם צריך לכרוע שנית בסוף הברכה, או שיש לומר את כל הברכה בשחייה.
* למנהג בני ספרד - נוסח הברכה האחרונה בתפילת שמונה עשרה אחיד בכל התפילות - 'שים שלום'; ולמנהג בני אשכנז אומרים נוסח זה רק בתפילות הראויות לברכת כהנים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה מקרה מותר לעסוק בדברי תורה אף במקום מטונף?

ללא הזכרת לשון האיסור. ואם שמעון אינו מבין, או שאינו מקבל את הדברים משום שסבור שאין זה איסור אלא מידת חסידות, וכדומה - מוטל על ראובן לפרט לו את כל חלקי האיסור, ולהסביר לו את חומרת האיסור, במטרה להניאו מעשיית האיסור.
[שו"ע פה, ב, משנ"ב יג-יד, וביה"ל ד"ה ואם]

ראובן העומד במקום או במצב שאסור לעסוק בו בדברי קדושה, וכגון שנמצא בבור הטבילה במקוה, ויש לנגדו אנשים בלתי לבושים; ורואה את שמעון עובר על איסור, או מתכוון לעבור על איסור - ובדוגמה הנ"ל, כגון שרואה בשבת אדם שסוחט את שערותיו מהמים - עליו לומר לו שאסור לעשות כך, למרות שאמירה זו היא הלכה, אשר בדרך כלל אסור לאומרה במקום זה. ויש אומרים, שעדיף לומר לשמעון: "אל תעשה כך", וכיוצא בזה,

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה